

7. Slovné zhodnotenie plnenia PR za príslušný hodnotený rok

Okres Stará Ľubovňa bol do zoznamu najmenej rozvinutých okresov (ďalej len „NRO“) zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 20. 01. 2022. Výzva na predkladanie žiadosti o poskytnutie regionálneho príspevku (ďalej len „výzva“) 01/OÚ SL/2023 bola vyhlásená od 24. februára 2023 do 14. apríla 2023. Na výzvu bola vyčlenená suma finančných prostriedkov vo výške 370 842,50 Eur. Vyčlenené finančné prostriedky boli využité na podporu úloh aktivity **B Cestovný ruch**. V rámci tejto výzvy bolo podaných 9 žiadostí o poskytnutie regionálneho príspevku. Riadiaci výbor NRO SL navrhol podporiť 5 projektov/žiadateľov o regionálny príspevok, s ktorými MIRRI SR v priebehu mesiaca júl 2023 uzavrelo zmluvy o poskytnutí regionálneho príspevku a následne v mesiaci august 2023 boli všetkým zazmluvneným subjektom poskytnuté transfery (bankový prevod) regionálneho príspevku v zazmluvnenej výške. 4 podporené projekty boli z Aktivity B: **Opatrenia B2 Zatraktívnenie existujúcich turistických destinácií, trás a cyklotrás doplnením atrakcií, služieb a infraštruktúry** a 1 projekt z Aktivity B: **Opatrenia B3 Podpora doplnenia ubytovacích a stravovacích kapacít v rámci existujúcej siete turisticky atraktívnych miest v okrese, vrátane podpory agroturistických prevádzok**. Medzi podporenými subjektmi bol sociálny podnik, občianske združenie, právnické osoby, fyzická osoba - SZČO. Podporou 5 projektov v roku 2023 sa predpokladá do konca roka 2024 vytvorenie 6 pracovných miest pre UoZ (1 pracovné miesto) a ZUoZ (5 pracovných miest). Z uvedeného počtu bolo ku koncu roka 2023 vytvorených 6 pracovných miest (1 UoZ a 5 ZUoZ).

V sledovanom období zohrával Okresný úrad Stará Ľubovňa aktívnu úlohu v podpore regionálneho rozvoja. Počas obdobia otvorenej výzvy na regionálne financovanie poskytoval poradenstvo pre žiadateľov a zabezpečil dodržanie stanovených termínov. Boli vykonávané odborné školenia a stretnutia personálu s cieľom zabezpečenia efektívneho plnenia agendy NRO. V priebehu hodnoteného obdobia, počas roka 2023, Okresný úrad Stará Ľubovňa spracoval 9 relevantných žiadostí, ktoré boli zamerané na plnenie stanovených cieľov Plánu rozvoja aktivity B Cestovný ruch. Podnikatelia v regióne úspešne modernizovali a rozšírili svoje obchodné aktivity s cieľom zatraktívniť územie a zlepšiť využitie turistického potenciálu. Informácia o realizovaných projektoch za účelom podpory okresu regionálnym príspevkom MIRRI SR, celkovej výške regionálneho príspevku a počtu podporených pracovných miest bola zverejnená prostredníctvom médií Ľubovnianskej mediálnej spoločnosti, s.r.o.

V mesiacoch november/december 2023 bol realizovaný monitoring plnenia výziev 01/OÚ SL/2022 a 01/OÚ SL/2023, čím sa zistil aktuálny stav realizácie projektov a spätná väzba od úspešných prijímateľov regionálneho príspevku. V súvislosti s realizovanými výzvami 01/OÚ SL/2022 a 01/OÚ SL/2023 sa ku koncu roka 2024 predpokladá naplnenie cieľových hodnôt vytvorených pracovných miest Plánu rozvoja okresu Stará Ľubovňa na 72,2 % pri ZUoZ a na 23 % pri UoZ. V prípade aktivity B Cestovný ruch dôjde k naplneniu cieľa na 40 % a v rámci aktivity A zamestnanosť na 51 %. Skvalitnením služieb a vytvorením nových atrakcií v oblasti cestovného ruchu predpokladáme zvýšenie návštevnosti okresu Stará Ľubovňa.

- **Stručná reflexia globálnej ekonomickej situácie a jej vplyvu na rozvoj okresu.**

Pandémia COVID-19 a konflikt na Ukrajine a blízkom východe negatívne ovplyvnili fungovanie svetovej ekonomiky a vytvorili výraznú mieru neistoty. Táto neistota pokračovala aj v roku 2023, čo ďalej prispievalo k nepriaznivým dopadom na svetovú, európsku, ako aj slovenskú ekonomiku. Ekonomické ukazovatele už však začínajú vykazovať priaznivejšie hodnoty. V roku 2023 rast výrobných cien v priemysle klesol pod 7 %. Naďalej pokračoval aj pokles dynamiky rastu cien stavebných materiálov, ich ceny boli medzoročne vyššie už iba o necelé 2 %. ¹⁾

¹⁾ [Vývoj cien vo výrobnej sfére v júni 2023 \(statistics.sk\)](https://statistics.sk/).

Spotreba domácností v roku 2023 zaznamenáva medziročný prepad. Podľa správ Štatistického úradu SR²⁾ ceny spotrebiteľských produktov v priebehu roka 2023 zaznamenali medziročný nárast, a to stále dvojciferným tempom, pričom inflácia dosiahla štvrtú najvyššiu hodnotu za posledných 30 rokov od vzniku Slovenskej republiky. V porovnaní s rekordným nárastom inflácie v roku 2022 sa však tempo rastu spotrebiteľských cien spomalilo. Ceny potravín v priemere vzrástli o 17,5 %. Priemerne sa zvýšili aj ceny bývania a energií, a to o 9,3 %, pričom tento nárast bol ovplyvnený predovšetkým zvýšením regulovaných cien elektriny a plynu. Tretím významným faktorom ovplyvňujúcim infláciu v roku 2023 boli ceny v sektore dopravy, vrátane pohonných látok. V priemere klesli o 6,9 %, pričom v roku 2022 evidovali nárast cien o 26 %. Podľa správy NBS³⁾ ceny energií začali klesať hlavne v dôsledku poklesu cien ropy, čo sa odrazilo v očakávaní nižšieho dopytu po tejto surovine.

- **Demografia a prognóza: stredný stav, vekové skupiny, stredná dĺžka života.**

Stredný stav – Stredný (priemerný) stav trvale bývajúceho obyvateľstva v okrese Stará Ľubovňa k 31. 12. 2023 bol 53 107 obyvateľov. V porovnaní ku 31.12.2022 ide o nárast o 136 obyvateľov. Stredný (priemerný) stav obyvateľstva v okrese má z dlhodobého hľadiska stúpajúcu tendenciu aj vďaka zvyšujúcemu sa počtu obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít. Podľa prognóz vývoja stavu obyvateľstva do roku 2035 je predpokladaný kontinuálny rast počtu obyvateľov na hodnotu 59 609 obyvateľov v porovnaní so súčasným počtom 53 107 obyvateľov.⁴⁾

Vekové skupiny k 31. 12. 2023:⁵⁾

Veková skupina	Počet obyvateľov
0-4	3 792
5-9	3 687
10-14	3 582
15-19	3 280
20-24	3 499
25-29	3 698
30-34	4 083
35-39	3 824
40-44	3 618
45-49	3 442
50-54	3 150
55-59	3 101
60-64	3 014
65-69	2 630
70-74	2 064
75-79	1 281
80-84	732
85-89	434
90-94	158
95-99	34
100-104	4
105-viac	0

²⁾ [Inflácia – indexy spotrebiteľských cien za rok 2023 \(statistics.sk\).](https://statistics.sk/)

³⁾ [Ekonomický a menový vývoj - Národná banka Slovenska \(nbs.sk\).](https://nbs.sk/)

⁴⁾ [Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva podľa pohlavia - SR-oblasť-kraj-okres, m-v \[om7013rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](https://statistics.sk/)

⁵⁾ [Vekové skupiny - SR-oblasť-kraj-okres, m-v \[om7007rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](https://statistics.sk/)

Stredná dĺžka života pri narodení je dôležitým demografickým ukazovateľom, ako aj základným syntetickým ukazovateľom životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov. V roku 2021 bola priemerná dĺžka života mužov v Prešovskom samosprávnom kraji 72,55 roka a u žien to bolo 79,49 roka. V roku 2022 bol celoslovenský priemer dĺžky života u mužov 73,57 roka a u žien 80,30 roka. Ukazovateľ strednej dĺžky života má tiež stúpajúcu tendenciu, čo znamená starnutie populácie.⁶⁾

• **Trh práce: zamestnanosť a nezamestnanosť, zloženie nezamestnaných – vek, vzdelanie, dĺžka, priemerná mzda, krátkodobá migrácia.**

Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva k 31. 12. 2023 bol 35 153 obyvateľov. Aj napriek zvyšujúcemu sa počtu obyvateľov, počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva klesá. V porovnaní zo stavu ku koncu roka 2022 došlo k poklesu ekonomicky aktívneho obyvateľstva o 6796 ľudí.⁷⁾ V oblasti nezamestnanosti (ukazovateľ PDU) bol okres Stará Ľubovňa na 25. mieste zo 79 okresov. Podiel disponibilných uchádzačov (PDU) k 31. 12. 2023 bol **4,64 %**.⁸⁾ Z 2 038 UoZ bolo 1 636 disponibilných UoZ. 402 nedisponibilných UoZ tvorili ľudia, ktorí sa vzdelávali a pripravovali na trh práce, boli dočasne práceneschopní a na OČR, vykonávali absolventskú prax a prax pre mladých či menšie obecné služby a dobrovoľnícku službu.⁹⁾

Až 1 144 UoZ boli ženy. Z 2 038 UoZ bolo 99 občanov so zdravotným postihnutím, 23 mladistvých s ukončeným maximálne základným vzdelaním a 104 absolventov SŠ a VŠ. Z celkového počtu až 1 280 UoZ bolo bezprostredne pred evidenciou na ÚPSVaR bez zamestnania. Podľa § 8 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo k 31. 12. 2023 z 2 038 UoZ až 1 752 znevýhodnených UoZ.¹⁰⁾

Štruktúra UoZ podľa veku v SR:¹¹⁾

Vek UoZ	Počet UoZ
do 20 rokov	96
20-24 rokov	232
25-29 rokov	241
30-59 rokov	1336
60 a viac rokov	133

Štruktúra UoZ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania v SR:¹²⁾

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Počet UoZ
neukončené základné vzdelanie	161
základné vzdelanie	757
nižšie stredné odborné vzdelanie	49
stredné odborné vzdelanie	461
úplné stredné odborné vzdelanie	367
úplné stredné všeobecné vzdelanie	58
vyššie odborné vzdelanie	5
vysokoškolské vzdelanie I. stupňa	60

⁶⁾ [Stredná dĺžka života pri narodení \[om3802rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

⁷⁾ [Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa veku \(od roku 2021\) \[pr3104qr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

⁸⁾ [2023 > ÚPSVaR \(gov.sk\).](#)

⁹⁾ [Miera evidovanej nezamestnanosti \[pr3108rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\)](#)

[2023 > ÚPSVaR \(gov.sk\).](#)

¹⁰⁾ [Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení \[pr3806rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\)](#)

[2023 > ÚPSVaR \(gov.sk\).](#)

¹¹⁾ [Uchádzači o zamestnanie podľa pohlavia a veku \[pr3807rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\)](#)

[2023 > ÚPSVaR \(gov.sk\).](#)

¹²⁾ [https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky/2022.html?page_id=1153450.](https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky/2022.html?page_id=1153450)

vysokoškolské vzdelanie II. stupňa	118
vysokoškolské vzdelanie III. stupňa	2

Štruktúra UoZ podľa dĺžky evidencie: ¹³⁾

Doba trvania nezamestnanosti	Počet UoZ
do 3 mesiacov	518
4-6 mesiacov	360
7-12 mesiacov	378
13-24 mesiacov	295
25-48 mesiacov	208
nad 48 mesiacov	279

Priemerná nominálna mesačná mzda v slovenskom hospodárstve dosiahla v roku 2023 hodnotu **1 430 €**. Prešovský kraj s priemernou mzdou **1 111 €** bol región s najnižšou priemernou nominálnou mesačnou mzdou v SR. V okrese Stará Ľubovňa bola priemerná mesačná mzda ešte nižšia oproti priemernej mesačnej mzde v Prešovskom kraji.¹⁴⁾

Počet prisťahovaných na trvalý pobyt do okresu Stará Ľubovňa k 31. 12. 2023 bol 282 obyvateľov. Z toho si bydlisko zmenilo v rámci SR 222 obyvateľov a bydlisko zmenilo zo zahraničia 60 obyvateľov. **Počet vystáňovaných z trvalého pobytu** v okrese k 31. 12. 2022 bol 473 obyvateľov. Z toho si bydlisko zmenilo v rámci SR 453 obyvateľov a bydlisko zmenilo do zahraničia 20 obyvateľov. Migračné saldo malo hodnotu -191 obyvateľov. Ku koncu roka 2022 malo migračné saldo hodnotu -234 obyvateľov.¹⁵⁾

• **Sociálna sieť a rodinná politika: poberanie dávok, počet závislých osôb.**

Okres Stará Ľubovňa sa za december 2023 nachádzal na 21. mieste zo 79 okresov **podľa počtu poberateľov pomoci v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke** so spoločne posudzovanými osobami z počtu obyvateľov. Konkrétne bol počet poberateľov pomoci v hmotnej núdzi so spoločne posudzovanými osobami 2 129, čo v % predstavuje 4,02 % podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov 52 956. Údaje o počte obyvateľov vychádzajú z počtu k 31. 12. 2022. Celoslovenský priemer bol 2,51 % podiel osôb v hmotnej núdzi z počtu obyvateľov.

Počet poberateľov vybraných dávok pomoci v hmotnej núdzi a náhradného výživného okresu za december 2023:¹⁶⁾

Dávky pomoci v hmotnej núdzi a náhradné výživné	Počet poberateľov dávok
dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke	674
dávka v hmotnej núdzi a príspevky pre UoZ	417
dávka v hmotnej núdzi - základné životné podmienky	207
dávka v hmotnej núdzi a príspevky – cudzinci	16
osobitný príspevok	33
resocializačný príspevok	4
náhradné výživné - neplatené výživné	61 (86 detí)
náhradné výživné - sirotsky dôchodok	13 (22 detí)

¹³⁾ [2023 > ÚPSVaR \(gov.sk\)](https://www.upsvar.gov.sk/).

¹⁴⁾ [Priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR vo 4. štvrtroku a za rok 2023 \(statistics.sk\)](https://www.statistics.sk/).

¹⁵⁾ [Prisťahovaní a vystáňovaní - SR-oblasť-kraj-okres, m-v \[om7021rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\)](https://www.statistics.sk/).

¹⁶⁾ [2022 - sociálne dávky > ÚPSVaR \(gov.sk\)](https://www.upsvar.gov.sk/).

Počet poberateľov štátnych sociálnych dávok v okrese za december 2023¹⁷⁾

Štátne sociálne dávky	Počet poberateľov dávok
prídavok na dieťa	6 504
príplatok k prídavku na dieťa	24
rodičovský príspevok	1 752
príspevok pri narodení dieťaťa	42
príspevok na pohreb	24
príspevok na starostlivosť o dieťa	8

- **Vzdelanie: výsledkové a kvalitatívne ukazovatele za materské školy, základné školy, prevažujúce učebné odbory stredných škôl.**

Počet materských škôl v okrese k 15. 09. 2023 bol 3 cirkevné MŠ a 29 štátnych. Spolu je v MŠ zapísaných 1 869 detí, z toho 920 dievčat.¹⁸⁾ Počet detí v materských školách má klesajúci trend.

K 15. 09. 2023 je počet cirkevných základných škôl 3 a štátnych škôl 26. Z tohto počtu je 8 ZŠ len s 1.- 4. ročníkom. ZŠ spolu navštevuje 5 102 žiakov, z toho 2 502 dievčat.¹⁹⁾ V porovnaní s rokom 2022, došlo k poklesu počtu žiakov v ZŠ o 277.

V okresnom meste sa nachádzajú 2 gymnáziá – 1 cirkevné sv. Mikuláša s možnosťou bilingválneho štúdia a 1 štátne T. Vansovej. Gymnázia spolu navštevuje 530 žiakov, z toho 322 dievčat. Stredné odborné školy (Spojená škola Stará Ľubovňa, SOŠ technická Stará Ľubovňa a Stredná odborná škola Podolínec) spolu navštevuje 740 žiakov, z toho 285 žien. Špeciálne stredné školy (SOŠ sv. K. Hofbauera Podolínec, Spojená škola internátna Stará Ľubovňa) navštevuje 107 žiakov, z toho 48 žien.²⁰⁾ V okrese prevažuje záujem o štúdium elektrotechniky, obchodnej akadémie, odborov v gastro sektore a na gymnáziách. Rovnako, aj stredné školy vykazujú klesajúci trend v počte žiakov. V okrese sa nenachádza žiadna vysoká škola.

- **Ekonomika: hlavné odvetvia, veľkostná štruktúra firiem, PZI, podnikateľská infraštruktúra, inovácie, výskum a vývoj.**

Podnikov podľa ekonomických činností k 31. 12. 2022 bolo spolu 1 427 – stavebníctvo 330 podnikov; priemysel 246 podnikov; veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel 173 podnikov; administratívne a podporné služby 133 podnikov; odborné, vedecké a technické činnosti 125 podnikov; poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov 120 podnikov; doprava a skladovanie 57 podnikov; činnosti v oblasti nehnuteľností 57 podnikov; upratovacie a stravovacie služby 47 podnikov; informácie a komunikácia 42 podnikov; zdravotníctvo a sociálna pomoc 41 podnikov; ostatné činnosti 25 podnikov; vzdelávanie 15 podnikov; umenie, zábava a rekreácia 15 podnikov; finančné a poisťovacie činnosti 1 podnik. **Hlavné odvetvia v okrese sú stavebníctvo a priemysel.**²¹⁾

Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem k 31. 12. 2022 – fyzické osoby-podnikatelia 6 213 a živnostníci 6 002.²²⁾ Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností – stavebníctvo 3 253; priemysel 869; poľnohospodárstvo 415.²³⁾

Podniky podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov k 31.12.2022: 0-49 zamestnancov 777 podnikov; 50-249 zamestnancov 13 podnikov; viac ako 250 zamestnancov 1 podnik (Panasonic Industrial Devices Slovakia).²⁴⁾

¹⁷⁾ [2022 - sociálne dávky > ÚPSVaR \(gov.sk\).](#)

¹⁸⁾ [Štatistická ročenka - materské školy - CVTI SR.](#)

¹⁹⁾ [Štatistická ročenka - základné školy - CVTI SR.](#)

²⁰⁾ [Prehľad stredných škôl - CVTI SR.](#)

²¹⁾ [Podniky podľa ekonomických činností \(SK NACE Rev. 2\) k 31. 12. \[og3803rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

²²⁾ [Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem za obce SR k 31.12. \[og3808rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

²³⁾ [Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností \(SK NACE Rev. 2\) k 31. 12. \[og3801rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

²⁴⁾ [Podniky podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov k 31.12. \[og3806rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)

Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem k 31. 12. 2022: spolu 1 734. Obchodné spoločnosti 1 370; ostatné organizácie 255; rozpočtové organizácie 83; družstvá 21; príspevkové organizácie 5.²⁵⁾

²⁵⁾ [Právnické osoby podľa vybraných právnych foriem k 31.12. \[og3804rr\] - DATAcube. \(statistics.sk\).](#)